

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертацію Яценко Вікторії Володимирівни

«Трансформація управління бізнес-процесами міжнародних компаній
під впливом глобальної діджиталізації»,

подану на здобуття ступеню доктора філософії

з галузі знань 29 «Міжнародні відносини»

за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини»

Сьогодні бізнес на цифрових платформах домінує у глобальній економіці. Цифрові інноваційні пристрої дедалі більше проникають у життя людей через поширення розумних технологій і додатків, а також онлайн-соціальних мереж. Проте цифрові інновації стосуються не лише об'єктів (інфраструктури, платформи, пристрої чи інші артефакти), а також – процесів. Цифрові інновації можуть сприйматися лише як форма нової технології, але ключ до їх впливу полягає в тому, що вони вивільняють генеративну здатність: цифрові інновації дають змінити конфігурацію та структуру організації, відповісти на виклик світу, який змінюється.

У зв'язку з вищевикладеним актуальною представляється проблема розвитку теоретико-методологічних та практичних підходів трансформації управління бізнес-процесами міжнародних компаній під впливом глобальної діджиталізації.

Науковий рівень дисертаційної роботи відповідає діючим вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії.

Отримані здобувачем результати дисертаційного дослідження, сформульовані висновки та рекомендації є науково обґрунтованими і базуються на використанні сучасних методів дослідження. В роботі використано такі методи дослідження: *індукції та дедукції* – для розвитку системи важелів механізму забезпечення реалізації стратегії переходу до

цифрового ланцюга постачань; *історико-логічний метод* – для визначення генезису теорії дослідження впливу діджиталізації на трансформації в управлінні бізнес-процесами; *метод системного узагальнення* – для систематизації етапів автоматизації бізнес- процесів; системно-структурний метод – для побудови алгоритму цифрового переходу у міжнародних ланцюгах постачання та алгоритму реалізації дорожньої карти цифрового переходу у рамках окремих бізнес-процесів; *методи економіко-математичного моделювання* – для визначення напряму залежності між часткою витрат на дослідження та розвиток у ВВП, рівнем кваліфікації, цифрової конкурентоспроможності та рівнем високотехнологічного експорту, а також для розробки оптимізаційної моделі впровадження цифрових технологій в управління бізнес-процесами ланцюга постачань міжнародної компанії; *графічний метод* – для наочного представлення положень дисертації; метод експертного опитування – для оцінки рівня готовності до впровадження цифрових технологій у глобальних ланцюгах створення вартості міжнародних компаній шляхом проведення експертного дослідження та інші методи.

Наукова новизна представлених у дисертації результатів полягає у вирішенні важливого наукового завдання –розвитку теоретико-методологічних засад дослідження трансформацій, що відбуваються в управлінні бізнес-процесами міжнародних компаній під впливом глобальної діджиталізації та розробці науково-практичних рекомендацій щодо ефективного впровадження автоматизації бізнес-процесів у міжнародних ланцюгах постачань.

Серед найбільш значущих елементів наукової новизни дисертаційної роботи можна відзначити наступні:

- 1) розроблено оптимізаційну модель впровадження цифрових технологій в управління бізнес-процесами ланцюгу постачань міжнародної компанії, яка дозволяє визначати найкращі значення змінних для досягнення максимального прибутку (економії) завдяки підвищенню ефективності

закупівельних процесів, зниженню прямих та непрямих витрат, а також оптимізації інвестицій на впровадження сучасних інструментів електронних закупівель (e-sourcing) та системи Oracle Cloud Procurement;

2) визначення генезису теорії дослідження впливу діджиталізації на трансформації в управлінні бізнес-процесами, а саме визначено, що сучасна теорія трансформації управління логістичними бізнес-процесами під впливом діджиталізації формується на перетині окремих напрямів концепцій глобальних ланцюгів створення вартості, теоретичного підґрунтя концепцій процесного підходу та теоретичного базису дослідження бізнес-процесу логістики як складника ланцюга постачання;

3) систематизацію етапів автоматизації бізнес-процесів, до якої пропонується відносити: визначення цілей автоматизації, визначення цільового процесу, встановлення меж процесу, візуалізацію поточного процесу, визначення можливостей автоматизації, розробку технічного завдання автоматизації, оцінку інструментів та їх можливостей, налаштування автоматизації;

4) визначення напряму залежності між часткою витрат на дослідження та розвиток у ВВП, рівнем кваліфікації, цифрової конкурентоспроможності та рівнем високотехнологічного експорту, який має зворотний характер, що пояснюється сучасною архітектурою глобальних ланцюгів створення вартості та розподілу етапів відтворювального процесу, які фіксують перенесення матеріального складника у країни, що розвиваються, з низькими показниками рівня розвитку економіки знань та цифровізації, водночас коли розвинуті країни залишають за собою лідерство в інтелектуальних та інформаційних потоках, про що свідчить феномен кластера 4, в який входять країни з найвищим показником високо-технологічного експорту, проте з низькими позиціями в рейтингах навичок / кваліфікації, цифрової конкурентоспроможності, витрат на дослідження та розвиток, що підвищує значимість цифровізації бізнес-процесів логістики в глобальних ланцюгах постачань з

метою зменшення ризиків та невизначеності, підвищення прозорості та ефективності управління;

5) теоретико-методологічні засади впровадження цифрових технологій в управління міжнародними ланцюгами постачання, а саме: алгоритм цифрового переходу у міжнародних ланцюгах постачання, який передбачає на першому кроці розробку стратегії інтегрованого планування глобального ланцюга постачання, на другому – каскадування міжнародного ланцюга постачань з метою наскрізної діджиталізації, на третьому – забезпечення прозорості на всіх ланцюжках ланцюга постачання шляхом формалізації та стандартизації бізнес-процесів, на четвертому – формування нормативної аналітики ланцюга постачання; алгоритм реалізації дорожньої карти цифрового переходу у рамках окремих бізнес-процесів, який передбачає таку послідовність дій: оцінку поточної зрілості вздовж чотирьох етапів моделі зрілості та визначення сфери вдосконалення, визначення цільового рівня зрілості та бачення ланцюга поставок, що найкраще підтримуватиме обрану бізнес-стратегію, визначення необхідного етапу реалізації та опрацювання його у детальну дорожню карту, розгортання невеликих пілотних проєктів із наскрізним масштабом, сегментоване розгортання та розвиток можливостей.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що отримані в процесі дослідження теоретичні результати стали основою для формування рекомендацій щодо трансформації управління бізнес-процесами міжнародної компанії під впливом глобальної діджиталізації.

Основні наукові положення, висновки і практичні результати дослідження впроваджено:

- у діяльність Департаменту міжнародного співробітництва та регіонального розвитку Вінницької обласної військової адміністрації (довідка № 1004/6-2 від 20.06.2024 р.): авторські теоретико-методологічні засади впровадження цифрових технологій в управління міжнародними ланцюгами постачання, а саме: алгоритм цифрового переходу у міжнародних ланцюгах постачання та алгоритм реалізації дорожньої карти цифрового переходу у

рамках окремих бізнес-процесів, які було впроваджено під час розробки заходів з реалізації Стратегії збалансованого розвитку Вінницької області на період до 2027 року (Стратегічна ціль 1. Конкурентно здатний регіон на основі інноваційного та сталого розвитку. Оперативна ціль. Інноваційний розвиток регіону);

- у діяльність Громадської організації «Вінницький бізнес клуб» (довідка № 16/03-24 від 12.03.2024 р.): систему важелів механізму забезпечення реалізації стратегії переходу до цифрового ланцюгу постачань (DSC), яка включає: наскрізну диджиталізацію бізнес-процесу, розвиток наскрізних цифрових компетентностей організації, розробку ключових показників ефективності, формування мережі зовнішніх партнерств у сфері забезпечення DSC, розробку дорожньої карти інтеграції старих та нових технологій забезпечення;

- у діяльність ТОВ «Галфрост» (довідка № 120/1 від 01.03.2024 р.): оптимізаційна модель впровадження цифрових технологій в управління бізнес- процесами ланцюгу постачань міжнародної компанії, яка дозволяє визначати найкращі значення змінних для досягнення максимального прибутку (економії) завдяки підвищенню ефективності закупівельних процесів, зниженню прямих та непрямих витрат, а також оптимізації інвестицій на впровадження сучасних інструментів електронних закупівель (e-sourcing) та системи Oracle Cloud Procurement;

- у діяльність компанії KRAMP (довідка №06032024 від 06.03.2024 р.): використано систематизацію етапів автоматизації бізнес-процесів та оцінку рівня готовності до впровадження цифрових технологій у глобальних ланцюгах створення вартості міжнародних компаній, які було розроблено із застосуванням методу експертного дослідження.

Результати досліджень також використовуються в навчальному процесі Донецького національного університету імені Василя Стуса при викладанні навчальних дисциплін «Міжнародний стратегічний менеджмент»,

«Актуальні проблеми МЕН в умовах Індустрії 4.0 (Topical issues of IER under Industry 4.0)» (довідка № 220/01-13/01 від 21.06.2024 р.).

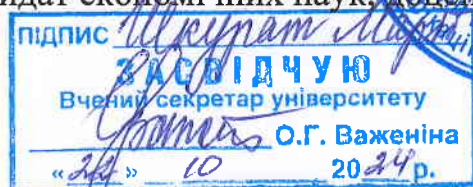
Усі отримані наукові результати дисертації опубліковані, апробація результатів є достатньою. Основні результати дисертаційної роботи викладено у 8 наукових працях, в тому числі 1 стаття у науковому журналі, що входить у міжнародні наукометричні бази, 4 статті у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України (з них 4 одноособові), 3 публікації за матеріалами науково-практичних конференцій.

У дисертації та наукових публікаціях здобувача не виявлено академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації даних чи будь-яких інших порушень принципів академічної доброчесності.

Дисертація у цілому є самостійною завершеною науковою роботою, зміст відповідає обраній темі та забезпечує досягнення поставленої мети та задач дослідження. За рівнем наукової новизни, теоретичного та практичного значення, ступенем апробації й відображенням основних положень дисертаційна робота Яценко Вікторії Володимирівни на тему «Трансформація управління бізнес-процесами міжнародних компаній під впливом глобальної діджиталізації» відповідає спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини», відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а її автор Яценко Вікторія Володимирівна, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини».

Рецензент:

доцент кафедри міжнародних економічних відносин
Донецького національного університету
імені Василя Стуса
кандидат економічних наук, доцент

Марія ШКУРАТ